

Nieuwsbrief

Jaargang 1 | Nummer 2 | Mei 2010

Deltaprogramma

Rivieren

Foto: Rien van Zetten

Inhoud

Werkconferentie Deltaprogramma Rivieren (DPR) | *Waterveiligheid is en blijft het vertrekpunt* | *Onzekerheden* | *Internationale samenhang* | *Herkenbaar verhaal*

Werkconferentie Deltaprogramma Rivieren (DPR):

Waterveiligheid is en blijft het vertrekpunt

Het Deltaprogramma Rivieren is een veiligheidsopgave voor het rivierengebied, die integraal moet worden uitgewerkt. Dat was een van belangrijkste conclusies van de werkconferentie die op dinsdag 27 april in het Nijmeegse Concertgebouw De Vereniging plaatsvond. Tijdens de conferentie gaven vertegenwoordigers van belangengroepen, beleidsambtenaren, bedrijfsleven en bestuurders hun reactie op het voorlopige Plan van Aanpak: 'Het mag best wat uitnodigender van toon zijn.'

Hoe kunnen we de komende eeuw veilig blijven wonen, werken recreëren en investeren in het gebied langs de grote rivieren? Die vraag staat centraal in het Plan van Aanpak 2010-2015, dat het programma-bureau Rivieren dit voorjaar opstelt. Het plan beschrijft welke initiatieven er de komende vijf jaar nodig zijn om te zorgen voor een samenhangend beleid op het gebied van waterveiligheid en leefbaarheid, en kijkt alvast vooruit naar het eindpunt van het Deltaprogramma, het jaar 2100.

Om te zorgen dat de inbreng van belangenorganisaties, bedrijfsleven en betrokken overheden goed in het Plan van Aanpak verankerd is, organiseerde het programmabureau op 27 april een zogeheten bestuurlijke werkconferentie. Tijdens deze conferentie lieten vijftig beleidsambtenaren en vertegenwoordigers van belangengroepen hun gedachten over het concept-Plan van Aanpak gaan. In het tweede deel van de conferentie bogen zo'n veertig bestuurders zich over het plan.

Een van de thema's die tijdens de conferentie aan bod kwam, was de integrale gebiedsopgave. Door het Deltaprogramma als een integrale opgave te benaderen, kunnen de betrokken partijen beter aansluiten op lokale wensen op het gebied van wonen, werken en recreatie en ontstaat er eerder een breed draagvlak. Maar er klonken ook waarschuwendende geluiden.

'Het is een illusie om te denken dat alle opgaven in dezelfde mate verwezenlijkt kunnen worden,' zei één van de bestuurders tijdens de afsluitende discussie. 'Je kunt niet in elk gebied werken aan waterveiligheid, aan cultuurhistorie, een rijke natuur, een gedifferentieerd woonmilieu en ruimte voor nieuwe bedrijventerreinen.

Met andere woorden: we zullen toch per gebied keuzes moeten maken. Daar moet je vooraf heel duidelijk over zijn.'

Onzekerheden

Verschillende deelnemers wezen erop dat er geen misverstand mag bestaan over het uiteindelijke doel van het Deltaprogramma Rivieren: het vergroten van de waterveiligheid.

‘Het Deltaprogramma komt voort uit de noodzaak om de gebieden langs de grote rivieren beter tegen de gevolgen van piekafvoeren te beschermen. Hoeveel kansen het Deltaprogramma ook op andere gebieden creëert, het vertrekpunt is en blijft waterveiligheid.’

Tijdens de conferentie werd nog eens onderstreept dat het Deltaprogramma een lange planhorizon heeft. Het programma bestrijkt een periode van bijna honderd jaar en reikt over verschillende generaties heen. De lange tijdsduur brengt de nodige onzekerheden met zich mee. De scenario’s die de gevolgen van de klimaatsverandering in kaart brengen zijn verre van eensluidend en de planhorizon voor ruimtelijke ordening reikt in Nederland meestal niet verder dan twintig jaar. De verleiding is dan ook groot om toekomstige ontwikkelingen ‘af te wachten’ of de focus te verleggen van inhoud naar proces. Een valkuil, zo waarschuwden verschillende aanwezigen.

‘De vraag hoe we vorm geven aan de integrale gebiedsopgave moet de komende jaren veel verder uitgekristalliseerd worden. Maar daarmee is het Deltaprogramma nog geen abstract plan. De Commissie Veerman heeft duidelijke kwantitatieve doelstellingen voor 2100 geformuleerd. Om die doelstellingen straks te kunnen halen, moeten we nu werken aan draagvlak en samenhang.’

Ook Rien van Zetten, projectleider van Deltaprogramma, onderstreepte dat er op de korte termijn al enorm veel werk te verrichten valt. ‘Het is belangrijk dat alle betrokken organisaties ook na de totstandkoming van het Plan van Aanpak de nodige capaciteit blijven vrijmaken. De druk op uw organisaties zal eerder meer dan minder worden.’

Internationale samenhang

Een onderwerp dat voor veel discussie zorgde is de samenhang tussen het Deltaprogramma Rivieren en andere Deltaprogramma’s. Zoals het Plan van Aanpak duidelijk maakt, hangt het Deltaprogramma Rivieren niet alleen nauw samen met deelprogramma’s zoals Rijnmond-Drechtsteden en IJsselmeergebied, maar zijn er ook de nodige raakvlakken met lopende programma’s, zoals Ruimte voor de Rivier en Maaswerken. Veel deelnemers aan de werkconferentie verbaasden zich echter over het feit dat het Plan van Aanpak weinig aandacht besteedt aan de internationale samenhang. Nederland geldt – in termen van rivierenwaterhuishouding – als het ‘afvoerputje’ van Europa. In dat licht bezien is de toename in de piekafvoer in de grote rivieren voor een belangrijk deel een (West-)Europees probleem. Verschillende deelnemers pleitten dan ook voor intensief bestuurlijk en ministerieel overleg met Duitsland en België.

‘We kunnen precies vastleggen hoeveel kuub water er in 2100 door onze grote rivieren stroomt, maar uiteindelijk bepaalt het waterbeleid in onze buurlanden hoeveel water wij binnenkrijgen,’ aldus een van de deelnemers.

Tijdens de werkconferentie werd veel gesproken over strategische zaken zoals het creëren van lokaal draagvlak – een belangrijke voorwaarde voor het welslagen van het Deltaprogramma Rivieren. Door lokale wensen te combineren met de lange termijnopgave op het gebied van waterveiligheid, kunnen belangenorganisaties en lokale overheden een brede steun voor het programma mobiliseren. De werkconferentie maakte echter duidelijk dat die steun valt of staat met een snelle financiering.

En daarvoor is een radicale ontschotting van middelen en regels nodig. Een bestuurder: 'Als je onder de vlag van het Deltaprogramma op lokale initiatieven of claims inspeelt, moet je diezelfde claims snel kunnen honoreren, anders verliezen lokale partijen het vertrouwen en haken ze gedesillusioneerend af. Dat betekent dat we als overheid anders met financiering zullen moeten omgaan. De regelgeving en middelen van de verschillende ministeries zullen verregaand moeten worden ontschot.'

Herkenbaar verhaal

De deelnemers aan de conferentie erkenden dat een complexe opgave zoals het Deltaprogramma Rivieren een herkenbaar 'verhaal' nodig heeft. In de afsluitende discussie kwam echter naar voren dat het thema waterveiligheid te smal is om dit verhaal te dragen. De dreigende overstromingen van 1995 zijn alweer vijftien jaar geleden en ook buiten 'de delta' zijn de meeste bewoners de evacuatie in het rivierengebied alweer vergeten. Toch toonden veel bestuurders zich onder de indruk van een film over waterveiligheid, die halverwege de middag werd vertoond. De film, gemaakt als aanvulling op het rapport van de commissie Veerman, bracht op treffende wijze in beeld wat de klimaatverandering op korte en langere termijn voor gevolgen heeft voor ons land. Een van de aanwezigen pleitte er zelfs voor om dit beeldverhaal sterker in de communicatie uit te dragen. Zijn aanbeveling: 'Geef een documentairemaker de opdracht om de uitdagingen op het gebied van waterveiligheid en gebiedsinrichting in de Delta in beeld te brengen en maak elke twee jaar een filmverslag van de vorderingen die je sindsdien hebt gemaakt. Zo zorg je ervoor dat de problematiek niet alleen een gezicht heeft, maar ook actueel blijft.'

Een andere bestuurder wees op het automatisme om bij waterveiligheid te refereren aan de risico's van hoogwater – een

aspect dat vooral in de publieksvoorlichting veel nadruk krijgt. Daarmee raakt de keerzijde van een toenemende piekafvoer, laagwater, in de verdrinking: 'In de verschillende scenario's die langskomen wordt vooral gesproken over overstromingrisico's; de problemen van laagwater blijven onderbelicht. Terwijl die soms minstens even groot zijn, zeker voor de scheepvaart.' De behoefte aan een 'goed verhaal' beperkt zich niet tot de publiekscommunicatie. Een van de bestuurders benadrukte dat ook het Plan van Aanpak zelf wel wat aantrekkelijker kan worden gepresenteerd. 'Een Plan van Aanpak moet lokale overheden en belangorganisaties inspireren om hun bijdrage te leveren, maar het plan heeft nog teveel de uitstraling van een notitie van Rijkswaterstaat. Het mag best wat uitnodigender van toon zijn.' Met die aanbeveling kwam een einde aan een kritische, maar inspirerende middag.

het was dringen om binnen te komen.

Redactioneel

Deze nieuwsbrief wordt uitgegeven door het programmabureau van het Deltaprogramma Rivieren. Met deze nieuwsbrief houden wij u regelmatig op de hoogte over de actuele ontwikkelingen en achtergronden bij het programma.

Voor meer informatie:

Deltaprogramma Rivieren

St. Annastraat 261
6525 GR Nijmegen
www.delta-programma.nl